

SOCIÁLNA POLITIKA A ZAMESTNANOSŤ

mesačník Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Téma mesiaca

- ▶ **Starostlivosť o deti –
starostlivosť
o budúcnosť**

Z obsahu

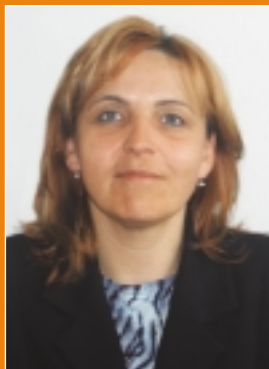
- ▶ **Sociálnoprávna
ochrana
a prevencia**
- ▶ **Informácia
o poskytovaní dotácií
pre deti v hmotnej
núdzi**
- ▶ **Národná správa
o politike mládeže**

JÚN 2005

Nesmieme zabúdať, že sme tu pre ľudí

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny sú verejnosťou zjednodušene vnímané ako úrady, kde sa evidujú nezamestnaní, vyplácajú prídavky na deti a poskytujú dávky sociálne odkázaným.

Činnosti úradov sú však komplexnejšie a rozsiahlejšie. Ich poslanie je krásne. Poskytujú občanom pomoc, útočisko a východisko v životných situáciách, kedy si už nevedia pomôcť sami. Dávajú im nádej na zmenu ich situácie. Sú to skupiny občanov, ktorí sa stali nezamestnanými, prišli sa do úradu zaevidovať a za odbornej pomoci hľadať nové zamestnanie, zmeniť svoju profesijnú orientáciu formou rekvalifikácie, prípadne

získať základné informácie o samozamestnaní sa. Ďalšou skupinou občanov, navštevujúcich naše úrady, sú občania v hmotnej núdzi a s ťažkým zdravotným postihnutím, poberatelia štátnych sociálnych dávok a občania, ktorým poskytujeme sociálnoprávnu ochranu. Tieto služby občanom sa štruktúrou líšia v závislosti od špecifik regiónov.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku má vo svojej územnej pôsobnosti dva okresy – Pezinok a Senec. Kým okres Pezinok možno charakterizovať ako poľnohospodársko-priemyselnú oblasť, okres Senec má poľnohospodársko-potravinársky charakter. Spoločnou črtou je blízkosť Bratislavy, čím je ovplyvnená aj nízka miera nezamestnanosti v oboch okresoch. Vzdialenosť hlavného mesta vplýva aj na počet poberateľov štátnych sociálnych dávok a príspevkov v hmotnej núdzi, ktorý má klesajúci trend, hoci nekopíruje trend poklesu nezamestnanosti.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku aktívne pôsobí vo svojom regióne, kde formou účasti na stretnutiach so združeniami podnikateľov, občanov a iných záujmových skupín informuje o svojej činnosti a aktivitách. Osvedčili sa formy pravidelných stretnutí so starostami a primátormi miest a obcí, tematicky zamerané vystúpenia v regionálnej televízii, publikovanie oznamov v regionálnych tlačovinách, ako aj osvetová činnosť v školách, organizovaná našimi zamestnancami v spolupráci s inými inštitúciami. Týmto formami sa snažíme oboznámiť verejnosť v regióne s činnosťou úradu, uľahčiť aplikáciu nových legislatívnych zmien do praxe a upozorňovať na zmeny a povinnosti vyplývajúce zo zmien zákonov.

Nakoľko osobitná pozornosť zo strany štátu je i naďalej venovaná rodinnej politike, práve odbory sociálnych vecí a rodiny sú nositeľom úloh v tejto oblasti. Neúplné rodiny, znižujúca sa priemerná veľkosť rodiny, narastajúca kriminalita a ďalšie závažné javy sú oblasti, v ktorých poskytujeme občanovi pomoc, pričom kladieme dôraz na včasnú a účinnú pomoc, či už realizovaním preventívnej činnosti, poskytovaním poradenských služieb a ďalšími prístupmi.

Čím skončiť? Nemali by sme zabudnúť, že sme tu pre ľudí. Pre tú skupinu ľudí, ktorá sa na nás obracia. Tak ich nesklamme.

Ing. GABRIELA STEINEROVÁ,
riaditeľka UPSVaR Pezinok

Obsah čísla 6/2005

- ▶ **Sociálnoprávna ochrana a prevencia** 3-4
- ▶ **Informácia o poskytovaní dotácií pre deti v hmotnej núdzi** 4-5
- ▶ **Náhradné výživné** 5
- ▶ **„Aby každé dieťa malo rodinu...“** 6-7
- ▶ **Zmeny v poskytovaní rodičovského príspevku od 1. júla 2005** 7
- ▶ **Súčasný stav detských domovov na Slovensku** 8
- ▶ **Národná správa o politike mládeže v SR** 9-10
- ▶ **Naučme sa „splietat“ po anglicky** 11
- ▶ **Od nového zákona čakáme veľa, ale veľa musíme aj vložiť** 12
- ▶ **Križovka** 13
- ▶ **Poradňa** 14
- ▶ **Fotoobjektívom** 15
- ▶ **Poradie podľa evidovanej miery nezamestnanosti v SR** 16

Sociálna politika a zamestnanosť

Vydáva Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v náklade 10 000 ks. Nepredajné.

Redakčná rada

PhDr. Rudolf Sokol – predseda
Mgr. Martin Danko – podpredseda
Mgr. Katarína Belická – šéfredaktorka
Mgr. Peter Húska, Ing. Tatiana Matejovičová,
Ing. Ildikó Polačeková, Ing. Pavel Veverka,
Igor Kňazovický

Redakcia

Vazovova 7/A, 811 07 Bratislava
Tel.: 02/5729 1326
E-mail: spz@upsvar.sk

Šéfredaktorka

Mgr. Katarína Belická
Tel.: 02/5933 0511, Fax: 02/5441 0440

Foto na obálke:

Ján Kuchta

Jazyková úprava: Mária Berdisová

Design & layout: Marián Úradník – Maco

Supervisor: Mgr. Štefan Berdis

Tlač: Iress, s.r.o., Mamateyova 32, Bratislava

Reg. číslo: 3197/2004, **ISSN:** 1336 5053

„Štatistiky na Slovensku hovoria o zvyšujúcom sa počte neúplných rodín, narastajúcom počte detí narodených mimo manželstva, stúpajúcej rozvodovosti, klesajúcej pôrodnosti a znižujúcej sa priemernej veľkosti rodiny. Podľa prieskumov stúpa už niekoľko rokov vo svete detská kriminalita a Slovensko v tomto trende nijako nezaostáva. Podľa informácií z Prezídia policajného zboru v roku 2004 spáchali maloletí a mladiství 3 035 trestných činov, ako sú lúpeže, vydierania, vraždy, znásilnenia. Podľa názorov odborníkov je možné hľadať príčiny v rodine, počiatkové zlyhávanie detí môže byť následkom zlyhania biologickej rodiny. Z pohľadu sociálnych pracovníkov tieto štatistické údaje svedčia o nutnosti a potrebe venovať naďalej veľkú pozornosť práci s rodinou, klásť dôraz na preventívnu činnosť, výchovnú činnosť, poradenstvo, či ďalšie činnosti na ochranu práv a právom chránených záujmov občanov, najmä detí. Je však treba tiež uviesť, že k samotnému výkonu sociálnoprávnej ochrany absentovali niektoré metódy a postupy, ktoré by v rámci Slovenska túto činnosť ujednotili a usmernili. Preto legislatívne zmeny, ako napr. prijatie Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej prevencii a novelizácie Zákona o rodine, hodnotíme pozitívne,“ hovorí Mgr. RENÁTA ZÁRECKÁ, vedúca pracoviska odboru sociálnych vecí v Senci.

Sociálnoprávna ochrana a prevencia

■ Ktorými konkrétnymi činnosťami v rámci sociálnoprávnej ochrany detí sa zaoberá váš odbor?

Na oddelení sociálnoprávnej ochrany sa snažíme, tak ako v predchádzajúcom období, klásť dôraz na predchádzanie vzniku negatívnych javov, ako záškoláctvo, prejavy agresívneho správania detí, násilie, týranie, trestná činnosť, drogové závislosti, preventívnu prácu a poradenstvo, pričom dôležitú úlohu zohráva i súčinnosť s inými inštitúciami a samosprávou. V rámci

prevencie sme sa rozhodli nadviazať na aktivity a projekty, ktoré sociálnoprávna ochrana realizovala, na ktoré boli vyčlenené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu SR a ktoré sa v praxi osvedčili. Na Krajský úrad v Bratislave sme predložili na schválenie dva projekty: Rekognoskácia kriminality v meste Senec ZETA (Klub komunikácie s mladými a pre mladých od Z po A a prevencia kriminality maloletých a mladistvých) a Klub obetí domáceho násillia.

■ Mohli by ste nám priblížiť zámer spomínaných projektov?

Projekt je zameraný na:

- ▶ nadviazanie kontaktov s deťmi prostredníctvom besied na ZŠ;
- ▶ diskusnú činnosť o právach, povinnostiach detí, o ich problémoch týkajúcich sa kriminality a ďalších negatívnych javoch, s následnou možnosťou prepojenia na prácu v kluboch;
- ▶ sociálnoprávne a psychologické poradenstvo v kluboch;
- ▶ empirickú časť a tvorivú činnosť (dotazníky zamerané na názory detí k danej problematike, vytvorenie slovníka, ktorý môže byť využitý pri práci so skupinou inými subjektmi);
- ▶ návrhy a tvorba plagátov a letákov k téme kriminalita mladých, ich záujmovú činnosť v kluboch;
- ▶ informovanie v regionálnej tlači, kontaktné adresy pre prípad pomoci; streetwork;
- ▶ vyhodnotenie získaných poznatkov a informácií.

- **Ktoré subjekty okrem vášho odboru sa budú spolu podieľať na realizácii projektu „Rekognoskácia kriminality maloletých a mladistvých“?** ▶

Na projekte rekognoscácie pouličnej kriminality by okrem nášho úradu participovali CPPS Bratislava II., Občianske združenie Odyseus, Občianske združenie Labyrint, Mestská polícia Senec a základné školy v meste Senec (ďalej ZŠ).

Projekt by sa dotýkal žiakov 5. a 6. ročníka ZŠ a žiakov 7. až 9. ročníka, ktorí by boli zároveň cieľovou skupinou projektu.

■ Aké zmeny očakávate od realizovania týchto projektov?

Očakávaným prínosom projektu je zlepšenie osvety a informovanosti detí k danej problematike, zapojenie štátnych a neštátnych subjektov do preventívnej činnosti. Možnosť vytvorenia pozitívnych vzťahov medzi realizátormi a cieľovou skupinou, tiež aktivizácia detí prostredníctvom priamej participácie na vybraných častiach projektu, možnosť pomoci deťom v oblasti psychologického a sociálno-právneho poradenstva v kluboch, pod-

chytenie problémových skupín detí a mládeže, vytypovanie skupín, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, a zníženie rizík súvisiacich s pohybom problémovej mládeže v uliciach mesta. Na predložený projekt sme žiadali vyčleniť financie zo štátneho rozpočtu.

■ Okrem spomínaných projektov realizujete v súčasnosti ešte aj iné aktivity v oblasti sociálno-právnej ochrany detí.

V súčasnosti oddelenie sociálno-právnej ochrany realizuje v spolupráci s Mestskou políciou v Senci besedy na základných školách s cieľovou skupinou projektu. Cieľom besied je nadviazať kontakty s deťmi, oboznámiť ich s činnosťou sociálno-právnej ochrany, informovať o základných právach a povinnostiach detí, upozorniť na vyššie uvedené negatívne javy, možnosti pomoci a sankcií. Žiakom sú poskytnuté kontakty na sociálno-právnu ochranu, mestskú políciu, štátnu políciu a bezplatnú linku pomoci. V rámci besied majú vytvorený priestor na kladenie otázok

k danej problematike a možnosti ich riešenia. Tieto besedy je možné realizovať v rámci prevencie i v prípade, ak by projekt nebol schválený. Ich veľkým prínosom pre pracovníkov sociálno-právnej ochrany a políciu je získanie závažných informácií týkajúcich sa trestnej činnosti detí, zlej starostlivosti rodičov, zanedbávania detí, týrania detí vlastným rodičom, neúmerneho fyzického trestania rodičom za zlý prospech dieťaťa, drogových závislostí a ďalších. Kriminalita, drogové závislosti, týranie a zneužívanie detí, domáce násilie, ale aj rozvodovosť, nezamestnanosť a ďalšie závažné javy sú oblasti, v ktorých poskytnutie včasnej a účinnej pomoci môže zamedziť výskytu negatívnych javov, môže viesť k predchádzaniu a zabraňovaniu príčin vzniku a odstráneniu ich sociálnych dôsledkov. Predchádzanie a zabraňovanie príčin úzko súvisí s preventívnou činnosťou, ktorú sa snažíme ako oddelenie sociálno-právnej ochrany i takouto formou realizovať.

Mgr. BRANISLAV KARVAŠ

Odbor mediálny a informačný UPSVaR

Foto: **Senec**

Informácia o poskytovaní dotácií

Podľa Výnosu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny z 25. februára 2004 č. 37/2004-II/1 v znení výnosu MPSVR SR zo 7. septembra 2004 č. 3950/2004-II/I sa od mája 2004 poskytujú dotácie na stravu, školské potreby a na výkon osobitného príjemcu dávky a príspevkov v hmotnej núdzi a od septembra 2004 aj dotácia na štipendium pre dieťa v hmotnej núdzi navštevujúce základnú školu alebo špeciálnu základnú školu, okrem špeciálnej základnej školy pre deti s mentálnym postihnutím.

|| Po uplynutí jedného roku poskytovania dotácií je možné skonštatovať, že napriek určitým nedostatkom, ktoré sa vyskytujú pri ich realizácii, sú jednoznačne prínosom pre rodičov a deti, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

Poskytovanie dotácií má kladný vplyv na školskú dochádzku detí a na

zlepšenie vyučovacieho procesu, zvýšil sa počet stravujúcich sa detí. Deti v hmotnej núdzi majú zabezpečenú teplú stravu, osvojili si stravovacie a hygienické návyky, kultúru stolovania. Zvyšuje sa počet zriaďovateľov a škôl, ktorí žiadajú o poskytnutie dotácie na stravu. Poskytovanie dotácie na školské potreby napomáha aktívnemu zapájaniu detí do vyu-

čovacieho procesu a odstraňovaniu sociálnych rozdielov medzi deťmi v škole. Dotácie na stravu a školské potreby sú poskytované účelne a adresne. Na mesiac jún 2005 bola dotácia na stravu poskytnutá pre 79 748 detí v sume 34 820 837 Sk a dotácia na školské potreby na II. polrok školského roku 2004/2005 bola poskytnutá pre 73 206 detí v sume 34 806 400 Sk.

Rozhodujúcim kritériom, ktoré ovplyvňuje výšku poskytovanej dotácie na štipendium, je priemerný prospech dosiahnutý za dva posledné školské polroky. Výška dotácie na štipendium sa prehodnocuje polročne, po skončení školského polroku. Poskytovanie dotácie na štipendium je motiváciou k zlepšeniu školského prospechu. Na mesiac jún 2005

Náhradné výživné sa poskytuje na základe zákona č. 452/2004 Z. z. o náhradnom výživnom, ktorý nadobudol účinnosť od 1. 1. 2005. Je to suma poskytnutá štátom na zabezpečenie výživy oprávnenej osoby v prípade, ak si vyživovaciú povinnosť neplní povinná osoba. Náhradné výživné možno poskytnúť iba v prípade, ak povinná osoba neplatí výživné v plnej výške, v lehote a spôsobom tak, ako je upravená splatnosť jednotlivých splátok výživného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou, pričom sa zohľadňuje iba bežné výživné.

návrhov na výkon rozhodnutia na súde, ak žiadateľke nie je známa adresa povinného, alebo nie je známe, kde je povinná osoba v súčasnosti zamestnaná. V takom prípade môže žiadateľ požiadať súd o súčinnosť pri hľadaní zamestnávateľa povinného.

V prípadoch, ak súd nariadil výkon rozhodnutia v minulosti a ten sa aj realizoval, keďže bola povinná osoba zamestnaná, pre priznanie náhradného výživného je potrebné, aby súd vydal aktuálne potvrdenie, že nariadený výkon rozhodnutia nie je možné realizovať. Podávanie návrhov na výkon rozhodnutia, ak je povinná osoba cudzinec, sa realizuje prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu

Centrálnej evidencie obyvateľstva SR, obecného úradu, kde povinný býval, prípadne pošty. Pri doručovaní písomností sa ďalej potom postupuje podľa § 26 zákona o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

Administratívna náročnosť vybavovania žiadostí o náhradné výživné sa zvyšuje v prípadoch, ak si povinná osoba plní svoju vyživovaciú povinnosť čiastočne. Vtedy je potrebné mesačne rozhodovať o výške poskytnutého náhradného výživného v závislosti od výšky zaplateného výživného v mesiaci. Pre posudzovanie nároku na náhradné výživné sa sleduje aktuálny príjem žiadateľa a spoločne posudzovaných osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú. Ak tento príjem prekročí zákonom stanovenú hranicu 2,2-násobku sumy životného minima podľa osobitného predpisu, je potrebné rozhodnúť o zastavení výplaty náhradného výživného. Ak sa príjem žiadateľa opäť zníži, musí o priznanie náhradného výživného opätovne požiadať a úrad rozhodnúť o jeho priznaní. Ak je z vyjadrenia povinného zrejme, že je poberateľom dôchodku, nie je dôvod pre priznanie náhradného výživného, je potrebné, aby sa žiadateľka domáhala na príslušnom súde výkonu rozhodnutia zrážkami z dôchodku.

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny k 31. 5. 2005 evidujú 3 294 žiadostí o náhradné výživné, vydali 3 580 rozhodnutí v konaní o náhradnom výživnom, v mesiaci marec 2005 bolo na náhradnom výživnom vyplatných 310-tis. Sk pre 153 poberateľov, v mesiaci apríli 2005 854-tis. Sk pre 331 poberateľov a v mesiaci máji 2005 1 987-tis. Sk pre 789 poberateľov.

Ing. LADA DĚČIOVÁ

Odbor pomoci v hmotnej núdzi

Náhradné výživné

|| Pri uplatňovaní nároku na náhradné výživné je žiadateľ povinný doložiť okrem písomnej žiadosti aj nasledovné prílohy:

- ▶ právoplatné rozhodnutie súdu alebo súdom schválenú dohodu, ktorým bola povinnej osobe určená povinnosť platiť oprávnenej osobe výživné,
- ▶ potvrdenie súdu, že sa žiadateľ návrhom na výkon rozhodnutia domáhal platenia výživného najmenej tri mesiace,
- ▶ potvrdenie školy, že si oprávnená osoba riadne plní povinnú školskú dochádzku,
- ▶ potvrdenie o aktuálnom príjme žiadateľa a spoločne posudzovaných osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú.

Najväčším problémom pri dokladovaní týchto príloh sa javí podávanie

ochranu detí a mládeže. Takýto návrh nie je možné podať, ak s príslušnou krajinou nie sú uzatvorené medzinárodné dohovory o vymáhaní výživného.

Ak je povinná osoba poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, je podľa § 278 a § 299 Občianskeho súdneho poriadku možné vykonávať zrážky z dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi na účely výkonu rozhodnutia na vymáhanie výživného pre maloleté dieťa, ak súd takýto výkon rozhodnutia nariadi.

V konaní o náhradnom výživnom majú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, odbory sociálnych vecí, problémy s doručovaním výzvy a rozhodnutia povinnému, ktorý sa zdržiava na neznámom mieste, prípadne v cudzine. Pobyt sa zisťuje prostredníctvom

pre deti v hmotnej núdzi

bola dotácia poskytnutá pre 19 964 detí v sume 7 736 100 Sk.

Poskytovanie dotácie na výkon osobitného príjemcu dávky a príspevkov v hmotnej núdzi, ktoré sa poskytujú obci na financovanie výkonu osobitného príjemcu, sa výrazne neodrazilo na zvýšení počtu osobitných príjemcov dávky a príspevkov v hmotnej núdzi. Tento osobitný inštitút sa uplatňuje predovšetkým v obciach Prešovského, Košického a Banskobystrického kraja, z ostatných len v jednej obci v Nitrianskom kraji. Na mesiac jún 2005 bola dotácia poskytnutá 29 obciam v sume 154 000 Sk.

ĽUDMILA HRDINOVÁ

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
odbor pomoci v hmotnej núdzi

Pred piatimi rokmi sme na základe skúseností a vlastného pozorovania v práci s opustenými deťmi v rámci aktivít Úsmev ako dar dospeli k záveru, že je nevyhnutné iniciovať zmenu systému výchovy a starostlivosti vo vtedajších veľkokapacitných internátnych zariadeniach pre deti s nariadenou ústavnou výchovou.

ochranu a takú pomoc, aby mohla plniť svoju úlohu v spoločnosti. V súčasnosti prvotným impulzom pre prácu s rodinou býva zväčša situácia, keď je nutné dieťa z rodiny vyňať. Oveľa skôr by však mal vstúpiť do situácie tím odborníkov a spolu s členmi rodiny vytvoriť plán intervencie v podobe podpory a pomoci tejto rodine.

So sociálne slabými rodinami sa často zachádza rovnako ako s rodičmi, ktorí svoje deti týrajú, zneužívajú alebo inak ohrozujú ich život a výchovu. Deti sú odoberané z rodín na základe hygienických nedostatkov v byte alebo preto, že si ich rodičia nevedia zabezpečiť bývanie. Rodiny, ktoré strácajú alebo stratili schopnosť plniť svoju ekonomickú funkciu, môžu však plniť naďalej funkciu citovú a vzťahovú.

„Aby každé dieťa malo rodinu...“

|| Systém organizácie internátnej výchovy (ktorý charakterizuje najmä kolektivismus, presne organizovaný režim dňa a „čakanie v rade pred okienkom“), totižto obmedzuje až znemožňuje zdravý rozvoj detskej osobnosti. Neumožňuje identifikovať skutočný stav osobnosti dieťaťa a jeho individuálne výchovné potreby. Neposkytuje vhodnú kvantitu a kvalitu podnetov, aby mohlo dieťa získať, čo potrebuje v aktuálnom čase i v budúcnosti.

Transformácia je v tomto duchu cesta k naplneniu práva každého dieťaťa na život v rodine. Na Slovensku systémovo prebieha už piaty rok (začala v roku 2000). V praxi znamená navrátenie dieťaťa do rodiny – či už pôvodnej biologickej, prostredníctvom dôslednej sociálnej práce i prevencie, alebo do rodiny náhradnej, prostredníctvom osvojenia, pestúnstva, náhradnej osobnej starostlivosti. Ak to nie je dočasne možné, tak znamená aspoň umiestnenie do detského domova, ktorý rodinu v maximálnej možnej miere pripomína. Predovšetkým je to však zmena detských domovov z konečnej na prestupnú stanicu.

Kľúčovým bodom transformačného procesu je prevencia. Je potrebné povedať, že bez dobre realizovanej prevencie zlyhávajú pôvodnej rodiny dieťaťa sa v rámci premeny systému náhradnej starostlivosti požadovaná zmena neudeje. Rodina musí mať nárok na potrebnú

DETI UMIESTNENÉ V INŠTITÚCIÁCH

typ inštitúcie / rok	2000	2001	2002	2003
detské domovy	3 637	3 493	3 260	3 324
špeciálne školy internátne	781	800	1 248	1 545
reedukačné zariadenia	****	****	903	902
počet umiest. detí v inštitúciách	6 121	6 888	6 751	6 944

**** údaje neboli k dispozícii

Zdroj: štatistický úrad MPSVaR SR

V prípadoch, keď nie je možné riešiť situáciu v rodine inak, než odňatím dieťaťa kvôli jeho ochrane a bezpečnosti, sú najlepším riešením tejto situácie náhradné rodiny. Náhradní rodičia majú vo veľkej miere možnosť ovplyvniť kontinuitu vzťahov dieťaťa. Toto ich poslanie či služba si však vyžaduje zodpovednú prípravu. Aj naše občianske združenie poskytuje poradenstvo, správanie, vzdelávanie a supervíziu pre žiadateľov o náhradné rodičovstvo, ako aj pre fungujúce náhradné rodiny prostredníctvom programu PRIDE. Do začiatku roka 2005 sme prostredníctvom programu PRIDE preškolili vyše 1500 odborníkov a náhradných rodičov.

Transformačné zmeny v zariadeniach náhradnej starostlivosti je potrebné vykonať v štyroch oblastiach: výchovné podmienky, personálna štruktúra, priestorové podmienky a ekonomicko-hospodárske podmienky. Cieľom je prechod od kolektívnej formy výchovy k individuálnej práci s dieťaťom. Sociálni pracovníci v spolupráci s vychovávateľmi a s ostatnými zamestnancami za-

Úsmev ako dar

aby každé dieťa malo rodinu...

riadenia sa budú zameriavať najmä na aktívnu participáciu v procese sanácie biologickej rodiny dieťaťa, spoluprácu s ňou, ako aj na neustále hľadanie možností pre riešenie nepriaznivej životnej situácie dieťaťa v rámci náhradnej rodinnej starostlivosti.

V záujme zabezpečenia jednotného komplexného a systémového riešenia realizovania ústavnej starostlivosti nad dieťaťom bolo nevyhnutné, aby sa proces transformácie začal realizovať aj v špeciálnych školách a školských zariadeniach, čo znamená zrovnoprávnenie podmienok ich priradením do „kmeňového“ detského domova, čo v praxi ukončí ich putovanie medzi zariadeniami. (Podľa nášho prieskumu prejde dieťa v rezorte školstva do dovŕšenia plnoletosti v priemere 3,98 zariadení.) Zjednocovací proces musí byť ukončený transformáciou reedukačných detských domovov v roku 2008.

Transformovaný detský domov vo forme samostatných výchovných skupín dokáže lepšie dieťaťu saturovať jeho potreby a ponúka mu šancu vytvoriť si a rozvíjať trvalé a pevné citové väzby. Výsledky transformácie najlepšie ilustruje fakt, že od začiatku transformácie sa podarilo umiestniť do profesionálnych rodín a samostatných výchovných skupín štyrikrát viac detí.

Skúsenosť z medziludských vzťahov vo včasnom štádiu života je absolútne nevyhnutná pre zdravý duševný a fyzický rozvoj dieťaťa. Schopnosť pripútať sa k niekomu a mať pevný vzťah sa môže vytvárať v dočenskom veku a skorom detstve, a ak dôjde k jej narušeniu, dôsledky budú trvať po celý život a schopnosť detí pripútať sa, vytvárať trvácne vzťahy a udržať ich takmer vždy nedostatočná. Napriek týmto mimoriadne vážnym faktom sa transformácia „dočenských“ detských domovov na Slovensku začala formovať až v roku 2004. Cieľ je však jednoznačný. Postupne zabezpečiť, aby deti do 6 rokov boli umiestňované len do rodín.

Na záver chceme zdôrazniť, že transformačný proces nemôže byť úspešný ako izolovaný proces. Skúsenosť z posledných rokov jasne hovorí, že len široká „koalícia“ spolupráce rezortných ministerstiev, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, vyšších územných krajov, samosprávnych úradov, mimovládnych organizácií a, samozrejme, odborníkov, podporovateľov i médií môže postupne naplniť motto našej Spoločnosti „Aby každé dieťa malo rodinu“.

JOZEF MIKLOŠKO

SP DDD – Úsmev ako dar

Foto: **UaD**

Zmeny v poskytovaní rodičovského príspevku od 1. júla 2005

Poskytovanie rodičovského príspevku upravuje zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov.

|| Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi na zabezpečovanie osobnej starostlivosti a riadnej starostlivosti o dieťa do troch rokov veku dieťaťa alebo o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom do šiestich rokov veku dieťaťa, alebo do šiestich rokov veku dieťaťa, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, najdlhšie tri roky od právoplatnosti rozhodnutia súdu o zverení dieťaťa do tejto starostlivosti.

O rodičovský príspevok môže požiadať:

- ▶ a) rodič dieťaťa alebo
- ▶ b) osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov.

Od účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, od 1. apríla 2005, žiadateľom o výplatu rodičovského príspevku je aj maloletý rodič, starší ako 16-rokov veku, ak mu boli priznané rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa v zmysle § 29 zákona o rodine. Na základe právoplatného rozhodnutia súdu platiteľ vyplatí rodičovský príspevok od narodenia dieťaťa, ak sú splnené podmienky nároku na jeho výplatu.

▶ V prípade maloletého rodiča, ktorý má menej ako 16 rokov veku, je potrebné maloletému dieťaťu ustanoviť súdom poručníka v zmysle § 56, resp. § 57 zákona o rodine, ktorý bude dieťaťu zabezpečovať osobnú a riadnu starostlivosť do plnoletosti rodiča. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na rodičovský príspevok. V takomto prípade príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vyplatí rodičovský príspevok poručníkovi, ktorý sa o dieťa osobne stará, a to odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu s príhľadnutím na výrokovú časť rozhodnutia.

Ak ide o starostlivosť o to isté dieťa, patrí rodičovský príspevok len jednému z rodičov, a to rodičovi určenému podľa ich dohody.

▶ Od 1. júla 2005 budú rodičia dostávať rodičovský príspevok v plnej výške, t. j. 4 110 Sk mesačne, tzn. že príspevok dostanú aj rodičia, ktorí pracujú. Ruší sa jednorazový rodičovský príspevok pre druhého rodiča vo výške 1 300 Sk.

▶ Ak rodič v období, keď sa stará o dieťa, má nárok na materské, ktorého výška je nižšia ako výška rodičovského príspevku, rozdiel medzi materským a rodičovským príspevkom matke na základe potvrdenia Sociálnej poisťovne doplatí na žiadosť matky príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny podľa miesta trvalého bydliska.

▶ Rodičia, ktorí umiestnia dieťa do zariadenia, ktoré je zaradené do siete škôl a školských zariadení ministerstva školstva, nárok na rodičovský príspevok nemajú. Jasle nie sú zaradené do siete škôl a školských zariadení ministerstva školstva, takže príspevok týmto rodičom patrí.

▶ Rodičia môžu od septembra 2005 počítať so zvýšením sumy rodičovského príspevku.

Ing. Mgr. JARMILA FEKETOVÁ

Odbor štátnych sociálnych dávok
ÚPSVaR

Detský domov sa zriaďuje na účely výkonu rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia. Nahrádza prirodzené rodinné prostredie dieťaťa od narodenia do skončenia ústavnej starostlivosti. Ak ústavná starostlivosť skončí dosiahnutím plnoletosti alebo predĺžením ústavnej starostlivosti do 19 rokov veku, môže mladý dospelý požiadať detský domov o poskytovanie starostlivosti až do jeho osamostatnenia sa, najdlhšie do 25 rokov veku.

Súčasný stav detských domovov na Slovensku

|| V domove je možné poskytovať zdravotnú starostlivosť za podmienok ustanovených osobitným predpisom. Ak to vyžaduje zdravotný stav dieťaťa alebo dôvod, pre ktorý dieťa bolo umiestnené do detského domova, ten utvorí podmienky na zriadenie školy za účelom plnenia povinnej školskej dochádzky a prípravy na povolanie.

Do detského domova **možno prijať** dieťa na základe:

- ▶ a) právoplatného rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti,
- ▶ b) predbežného opatrenia súdu podľa osobitného predpisu,

- ▶ c) právoplatného rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia.

V naliehavých prípadoch, najmä ak je život alebo zdravie dieťaťa ohrozené, možno prijať dieťa do domova aj bez nevyhnutných dokladov.

V súčasnosti je na Slovensku evidovaných približne 1 300 000 detí, z nich asi 4 500 žije v 94 (78 štátnych a 16 neštátnych) detských domovoch a vo vyše 30 osobitných školách internátnych. Väčšinou ide o deti – siroty žijúcich rodičov, ktorí sa z rôznych objektívnych alebo subjektívnych dôvodov nemôžu, nevedia alebo nechcú o ne postarať (len niekoľko desiatok detí je

obojsťranne osirelých). Väčšina z nich žije v zariadeniach ústavnej výchovy od narodenia alebo útleho veku, kde i najlepší vychovávateľ zákonite nemôže pokryť prirodzené potreby skupiny detí, ktoré pripadajú na jedného z nich, v jeho výchovnej skupine. V najväčšom detskom domove na Slovensku žije vyše 200 detí, v najmenšom ich je približne 10.

V súčasnosti prechádzajú detské domovy výraznými zmenami s cieľom vytvorenia samostatných, samostatne hospodáriacich skupín.

PhDr. MICHAL OLÁH,
supervízor sociálnej práce

Národná správa o politike mládeže v SR

V mesiaci máj vyšla Národná správa o politike mládeže na Slovensku pre Radu Európy, ktorá je výsledkom spolupráce štátnych inštitúcií a občianskych združení. Komplexný materiál monitorujúci všetky stránky života mladých ľudí v SR, informujúci o podmienkach, problémoch a prognózach v oblasti politiky vo vzťahu k mládeži.

Národná správa o politike mládeže bola spracovaná Ministerstvom školstva SR v rokoch 2003 – 2004 s použitím vlastných informácií, podkladov z jednotlivých rezortov a výsledkov výskumu mládeže, ktoré sa v SR realizovali v rokoch 2000 až 2004. Do jej tvorby bolo zapojených viac ako 50 spolupracovníkov. Spracovanie národnej správy sa nerobilo len mechanickým spájaním informácií, bol to proces, v ktorom boli zahrnuté prieskumy, semináre, konferencie, konzultácie s predstaviteľmi štátnej správy, výskumu mládeže, mládežníckych pracovníkov, ako aj mladých ľudí.

V období prípravy národnej správy Slovenskú republiku dvakrát navštívila skupina expertov Rady Európy, ktorá súbežne spracovala vlastnú správu – hodnotenie stavu politiky mládeže v Slovenskej republike. Prvá návšteva expertov, ktorá sa uskutočnila v novembri 2004, bola orientovaná na získavanie informácií a podkladov na vypracovanie správy expertov zo stretnutí s predstaviteľmi ministerstiev, Národnej rady SR, splnomocnencami vlády SR pre decentralizáciu a rómske komunity, výskumnými pracovníkmi, predstaviteľmi celoštátnych občianskych združení mládeže, Radou mládeže Slovenska a Nadáciou mládeže Slovenska. Druhá návšteva expertov, ktorá sa uskutočnila vo februári 2005, bola orientovaná na mapovanie úroveň rozvoja politiky mládeže na regionálnej a lokálnej úrovni.

Správa obsahuje štyri základné kapitoly: politika mládeže, spoločenské podmienky života mládeže, spôsob života mládeže a nástroje politiky mládeže. V rámci kapitoly Spôsob života mládeže správa pojednáva o problematike vzdelania, zamestnanosti, rodine, zdraví, patologických javoch a spôsobu trávenia voľného času zo strany mládeže.

MLADÍ ĽUDIA A NEZAMESTNANOSŤ

Na trh práce vstupuje každoročne cca 105 000 absolventov všetkých typov

škôl. Ide o špecifickú skupinu trhu práce: získali najnovšie poznatky, na druhej strane nemajú dostatočné skúsenosti a zamestnávateľia dávajú radšej prednosť starším a skúsenejším zamestnancom, u ktorých očakávajú okamžité plnenie konkrétnych úloh bez nutnosti ďalšieho doškoľovania. Podľa národnej správy sú mladí ľudia už pri vstupe na pracovný trh často znevýhodnení oproti iným vekovým skupinám nielen z dôvodu nedostatočných praktických skúseností, ale aj preto, že ich odborná príprava nezodpovedá požiadavkám a najnovším trendom trhu práce.

EVIDOVANÍ NEZAMESTNANÍ ABSOLVENTI PODĽA TYPOV ŠKÔL K 31. 1. 2004

Stav evidovaných nezamestnaných absolventov	
Vysokých škôl	3 781
Stredných odborných škôl	7396
Gymnázii	983
Stredných odborných učilíšť	7 777
Stredných odborných učilíšť bez maturity	8 433
Spolu	28 370

Zdroj: ÚPSVaR

Znepokojujúce sú v tomto smere najmä údaje o nedostatočnej pripravenosti v komunikačných zručnostiach, schopnostiach samostatného rozhodovania, praktických odborných vedomostiach a zručnostiach, ale i v organizačných a riadiacich schopnostiach, v jazykových vedomostiach a v práci s výpočtovou technikou, na ktoré ich školy nedostatočne pripravili. V súčasnosti majú problémy s hľadaním zamestnania najmä absolventi stredných škôl v niektorých odboroch – klesá záujem o absolventov manažérskych, ekonomických odborov a, naopak, je nedostatok ponuky pracovných síl v niektorých robotníckych a remeselníckych povolaniach.

Nezamestnanosť má negatívny dopad na psychiku mladých ľudí, vedie k existencnej frustrácii, sťažuje osvojovanie si pracovných návykov a adaptáciu na svet práce v budúcnosti. Ako základný nedostatok považuje národná správa nedostatočnú väzbu medzi školským systémom a trhom práce.

Podľa štatistických dát i mnohých prieskumov zostáva v SR manželská rodina univerzálnym spôsobom životnej dráhy. Vyše 90 % obyvateľov vstúpi počas života aspoň raz do manželstva, dobrovoľne bezdetnými zostáva iba minimum manželstiev. Diferenciácia domácností podľa príjmu je pomerne vysoká. Najsilnejším diferencujúcim faktorom je rastúci počet členov domácností a počet detí. Domácnosti s vyšším počtom detí ako dve sa výrazne posúvajú do nižších príjmových pásiem. V rámci dvojdetných domácností bolo pod priemerným príjmom už takmer 70 % z nich, u trojdetných rodín až vyše 90 %. Počet detí naďalej zostáva významným faktorom, ktorý podstatne znižuje životnú úroveň rodiny.

Značnú časť rómskych rodín možno vzhľadom na sociálne a demografické správanie považovať za typických reprezentantov dlhodobého sociálneho

vylúčenia najmä na etnickom princípe. Z rómskeho etnika sa kumuluje relatívne vysoké percento rodín nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi. Rovnako značnú časť detí odkázaných na pomoc spoločnosti v súvislosti s potrebou ochrany ich práv tvoria práve deti z rómskych rodín. Táto skupina detí je spravidla najčastejšie zastúpená v skupine nezaopatrených detí, ktoré po skončení povinnej školskej dochádzky nepokračujú v príprave na povolanie a rýchlo vstupujú do partnerských, resp. manželských vzťahov, podstatne rýchlejšie ako majoritná populácia sa stávajú rodičmi. Vzhľadom na nízku odbornú a vzdelanostnú prípravu patria do relatívne početnej skupiny nezamestnaných s horšou pozíciou na uplatnenie sa na trhu práce. Ich základné životné potreby sú saturované takmer len zo sociálnych dávok štátu, čím sa spravidla uzatvára ich príležitost prekročiť hranicu existujúceho spôsobu života. Otázka špecifikácie účinných nástrojov na ich integráciu do väčšiny populácie zostáva stále otvorená nielen na národnej úrovni, ale aj v medzi-

národnom kontexte. Podľa národnej správy by sa mala podpora a pomoc týmto rodinám stať vecou rodinnej politiky realizovanej na miestnej či regionálnej úrovni.

DOMÁCE NÁSILIE A NÁSILIE V RODINE PÁCHANÉ NA DEŤOCH (v kapitole Rodinná politika)

Domáce násilie je na Slovensku vážnou, aj keď nie novou témou. Viac sa o nej začalo hovoriť v posledných rokoch predovšetkým zásluhou mimovládnych organizácií. V súčasnosti sa médiá angažujú v prezentácii konkrétnych prípadov, odborníci o probléme verejne diskutujú, vznikajú organizácie na pomoc obetiam domáceho násillia. Otázky domáceho násillia sa dostali do verejnej politickej agendy. Novelizovali sa viaceré zákony za účelom ošetriť javy domáceho násillia z legislatívneho aspektu – definovali sa ako kriminálny čin a postup pri ich riešení bude mať podobný priebeh ako pri hociktorom inom kriminálnom čine. Výskum potvrdil, že obe pohlavia, tak dievčatá ako aj chlapci, boli rovnako ohrozenou skupinou. Dievčatá boli týrané matkami v dôsledku ženskej roly, chlapcov týrali otcovia. Z hľadiska veku boli najohrozenejšou skupinou deti vo veku 11 – 15 rokov. V rodinách, v ktorých sa vyskytlo násillie, prevládalo vo vzťahoch rodičov k deťom nedorozumenie, povrchnosť, nadradený vzťah, podceňovanie detí, používanie devalvujúcich výchovných postupov, manipulácia, pomsta. Najčastejšou formou týrania je zanedbávanie (nerozvíjanie základných hygienických návykov u detí, deti sú neupravené, bývajú v nevhodných priestoroch). Z aspektu porušovania práv detí v rodine výskum potvrdil, že najviac je porušené právo detí na lásku oboch rodičov.

NÁHRADNÁ RODINNÁ STAROSTLIVOSŤ A INŠTITUCIONÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Formy systému náhradnej rodinnej starostlivosti na Slovensku:

- ▶ **osvojenie,**
- ▶ **pestúnska starostlivosť,**
- ▶ **náhradná osobná starostlivosť** (zverenie inému občanovi než rodičovi),
- ▶ **opatrovníctvo, poručníctvo.**

Problematiku rodiny, náhradné rodinné formy starostlivosti a problematiku detí vynímaných a vyňatých z pôvodného rodinného prostredia – detí mimo vlastnej rodiny, upravujú v súčasnosti tri základné právne normy:

- ▶ **Zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov** (zákon bol zrušený a v súčasnosti je platný zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov),

- ▶ **Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov,**
- ▶ **zákon č. 279 /1993 o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov.**

V súčasnosti prebiehajú v Slovenskej republike reformné zmeny a dotýkajú sa aj oblasti náhradnej výchovy. Ministerstvo spravodlivosti SR vypracovalo návrh nového zákona o rodine a dňa 10. 12. 2004 ho plénum Národnej rady SR schválilo. Schválený zákon nadobudol účinnosť od 1. 4. 2005. Nová úprava zákona prináša dlho očakávané riešenia, na ktoré spoločenská prax čakala. Okrem iného vymedzuje súhrn rodičovských práv a povinností, v súlade s medzinárodným právom terminologicky rozlišuje pojmy opatrovníctvo a poručníctvo a odstraňuje doterajšiu roztrieštenosť právnej úpravy koncepcie náhradnej starostlivosti.

Návrh zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately, ktorý pripravuje ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, zaručuje vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately každému

- ▶ v detských domovoch,
- ▶ špeciálnych základných školách internátnych,
- ▶ odborných učilištiach internátnych,
- ▶ redukačných detských domovoch,
- ▶ diagnostických centrách,
- ▶ domovoch sociálnych služieb.

Prostredie v internátnom modeli starostlivosti v zariadeniach má veľa nevýhod, z nich najvýznamnejšie sú tieto:

- ▶ neexistencia vzťažnej osoby vedie k neschopnosti nadväzovať primerané vzťahy s rovesníkmi, staršími dospelými, ale aj malými deťmi a spôsobuje značnú nevýhodu pri neskoršom nadväzovaní a budovaní partnerských vzťahov,
- ▶ nerozvinutosť osobnosti dieťaťa, ktoré rastie v takomto prostredí, môže spôsobiť okrem iného neschopnosť byť dobrým rodičom svojim deťom,
- ▶ preferovanie skupinovej práce a nemožnosť realizovania dôslednej individuálnej práce s deťmi,
- ▶ vysoká anonymita internátného typu detského domova,

DETI UMIESTNENÉ V NÁHRADNÝCH RODINÁCH

Forma / rok	2000	2001	2002	2003
Právoplatné osvojenie	404	400	412	364 (26)
Zverenie dieťaťa do starostlivosti ...	****	****	3 450	3 823
V pestúnskej a opatrovníckej starostlivosti	2 581	2 819	2 817	3 054
V náhradných rodinách celkom	****	****	6 679	7 241

Zdroj: ÚPSVaR

dieťaťu, ktoré sa nachádza na území Slovenska. Návrh zákona zároveň upravuje postavenie dieťaťa, práva dieťaťa a spôsob ich uplatňovania v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej prevencie. Návrh právnej úpravy zavádza pojem „mladý dospelý“, pretože z pohľadu sociálnej prevencie je práve táto veková skupina mladých ľudí považovaná za rizikóvu. Návrh zákona ďalej upravuje povinnosť ponúknuť psychologickú pomoc dieťaťu, ktorého rodičia sa rozvádajú, rozširuje možnosti pomoci ohrozeným deťom, rodinám aj plnoletým fyzickým osobám, zavádza inštitút sociálnej kurately, úpravu výkonu opatrovníctva a poručníctva, pomoci maloletým bez sprievodu, zabezpečenie náhradného rodinného prostredia a upresňuje pravidlá medzištátneho osvojenia detí.

Zároveň sa výrazným spôsobom rozširujú možnosti vykonávať opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej prevencie neštátnymi subjektmi.

Jednou z najohrozenejších, najrizikovejších a aj najviac zraniteľných sociálnych skupín sú deti, ktoré sú umiestnené a istú dobu vyrastajú v internátnom type starostlivosti:

- ▶ „verejné“ prostredie internátu neumožňuje vytvorenie pocitu vlastného či osobného priestoru, absencia naplnenia základných psychických potrieb (napr.: túžby po láske, potreba spolupatričnosti, potreby bezpečia, dôvery, zo strany vychovávateľov),
- ▶ málo podnetné a umelé prostredie, spôsobujúce slabšie výsledky v škole, zlyhávajú aj deti s normálnou inteligenciou,
- ▶ vysoký výskyt negatívnych vplyvov kolektívnej výchovy – šikanovanie, krádeže, zníženie vedomia osobnej zodpovednosti, strata alebo neexistencia osobnej intimity,
- ▶ u detí prevláda nedostatok rôznych pracovných návykov.

Tieto nedostatky prostredia diskvalifikujú internátny spôsob výchovy a poskytovania starostlivosti, ktorá neposkytuje dieťaťu základné podmienky úspešného vývinu a rozvoja (hlavne po psychickej stránke), nevytvára priestor na zabezpečenie základných práv dieťaťa zakotvených v Dohovore o právach dieťaťa a pod.

ANDREA HAŠČÍKOVÁ
Mgr. BRANISLAV KARVAŠ

Odbor mediálny a informačný UPSVaR

Pracujem na ÚPSVaR ako EURES poradkyňa a mojou prácou je hľadať ľuďom prácu. A nie len tak hocijakú, ale prácu v zahraničí. Vlastne len v „po-otvorenej“ Európskej únii, ale dá to zabráť. Napriek tomu, že by som každému človečikovi, ktorý ku mne príde s obrovským očakávaním, najradšej zohnala ten najlepší „job“, aby si zaplatil, vyplatil a kúpil, čo len chce, nedá sa to.

|| Vážne nedá. Ponuka je obmedzená a ešte k tomu musím rešpektovať požiadavky zamestnávateľov, podľa ktorých každý uchádzač **musí** (!) ovládať príslušný cudzí jazyk. Na rôznej úrovni, ale predsa len musí – aj keď ide iba o obyčajný zber špargle.

Naučme sa „splietať“ po anglicky

A tu je ten kameň úrazu. Z vlastných skúseností (obmedzených hranicami regiónu) môžem povedať, že väčšina Slovákov, ktorí chcú odísť za prácou do niektorej z krajín EÚ, neovláda (okrem toho svojho) nijaký cudzí jazyk.

Svoju prácu mám celkom rada. Rada si mailujem so zamestnávateľmi a inými kontaktnými osobami tvoriacimi sieť EURES, podporujúcu medzinárodnú mobilitu pracovníkov, rada ľuďom pomáham so životopismi (v našej branži nazývanými sí-víčka), rada si s ľuďmi vymieňam skúsenosti, rada sa s nimi zoznamujem a som vždy rada, ak sa niekomu podarí odísť a potom dá o sebe vedieť. Napíše čo a ako v cudzom svete. Toto všetko ma baví. Nebaví ma však dookola vysvetľovať, že: „... ak neviete anglicky, nemôžem vám sprostredkovať prácu vo Veľkej Británii. Nie, nie, ani v Írsku ...“

Niektorí to pochopia. Pochopia, že aj keď napíšem krásne „sívíčko“ v cudzom jazyku namiesto nich, nemôžem ísť za nich na pohovor, ani za nich nebudem rozprávať do telefónu. Pochopia a odídu. Možno s predsavzatím začať sa učiť angličtinu. (Tú totiž všetkým odporúčam, vzhľadom k tomu, že Británia a Írsko neobťažujú pracovníkmi povoleniami.)

Avšak až príliš veľa ľudí to pochopiť nechce. Nechápu, že je tu veľká konkurencia, že taký írsky zamestnávateľ si môže vyberať a nikto na svete ho nedonúti zamestnať chlapíka, ktorý po každej jeho otázke vyvaluje oči, z kto-

rých mu trčí jedno obrovské ČOŽE???. Taký zamestnávateľ predsa nemá potrebu zamestnať niekoho, s kým sa bude musieť dohovárať rukami-nohami, pretože hneď vedľa čaká človek, s ktorým sa dohodne bez väčších problémov.

Niektorí ľudia si to proste nedajú vysvetliť a kričia na mňa a všelijako sa na mňa osopujú a nútia ma posielat životopisy obsahujúce štyri riadky textu. Keď to odmietnem urobiť, kričia ešte hlasnejšie a búchajú dverami.

Niektorí majú svoju vlastnú teóriu. Takúto: „*Veď tam chcem ísť robiť práve preto, že sa chcem naučiť reč?!*“ (Pche, keď sa chceš učiť, choď do školy. Veď ani u nás ťa nikto nezamestná v kuchyni iba preto, že sa chceš naučiť variť!)

Iní majú tiež svoju teóriu (a tá je veľmi populárna), takúto: „*Veď aj Fero Nevieľmak robí v Anglicku, a keď tam išiel, nevedel po anglicky ani pozdraviť?!*“ (Tak zavolaj Ferovi, nech ti poradí a choď za ním.)

Upozorňujem, že všetko, čo je v zátvorkách, som ešte nikomu nepovedala, ale bojím sa, že sa raz neovládnam a niekoho pošlem kamsi. Zároveň som zdeseňná zo svojich nepriateľských reakcií, pretože ľudia som mala (a mám, stále mám!!!) vždy rada, bola som milá a ochotná pomôcť. Lenže odkedy pre nich hľadám prácu v EÚ, často sa pristihnem pri nevelmi priateľských a dobrosrdečných myšlienkach. Nechcem sa stať podráždenou, nepríjemnou a arogantnou úradníčkou, ktorú obťažuje každý, kto otvorí dvere na jej kancelárii.

Pomaly však zisťujem, že ani klienti nie sú vždycky príjemní a pohodoví. Ja som zatiaľ protivná a uštipačná iba v hlave (a v tej sa teda odohrávajú scenáre!) a pevne verím, že to tak aj zostane.

Pre istotu som sa však začala zamýšľať nad tým, ako by sa dalo nebiligválnym záujemcom o prácu v zahraničí pomôcť. Napadlo mi, že by štát mohol organizovať bezplatné jazykové kurzy (aspoň pre tých nezamestnaných bez pravidelného príjmu). Doteraz zákon nedovoľoval úradom práce, sociálnych vecí a rodiny preplácať jazykové kurzy. Tento rok sa to však zmenilo. Bohužiaľ sa zdá, že to budú kurzy pre pokročilých, zamerané na odbornú terminológiu v konkrétnych profesiách.

Mojim nespokojným klientom by sa však zišiel kurz pre úplných začiatníkov, kde by pochytili základné komunikačné frázy. Veď odbornú terminológiu sa naučia za pochodu, pri práci.

Na vlastné oči som videla chlapíka, ktorý v angličtine neskutočne splietal. Jeho rozhovor so zahraničným zamestnávateľom nemal hlavu ani päť. No, možno tú päť mal, pretože si rozumeľi a dohodli sa.

Veď keď počujeme cudzinca splietať po slovensky, nepomyslíme si, že je to príšerné hyzdenie našej rodnej reči, ale naopak, že je to hrozne milé, ako sa snaží. A presne to si pomyslí každý Angličan či Ír, keď bude počúvať nespisovnú angličtinu s chybami a skomoleninami.

Ja by som teda učila Slovákov splietať po anglicky a myslím, že by im to určite zvýšilo šance zamestnať sa v priateľských krajinách EÚ, ktoré nás neobmedzujú prechodnými obdobiami.

Mgr. ANDREA UHLJAROVÁ,
EURES poradkyňa
Tento článok bol uverejnený
na uhljarova.blog.sme.sk

Od nového zákona čakáme veľa, ale veľa musíme aj vložiť

V uplynulom mesiaci bol v parlamente schválený nový zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Je to ďalšia zmena v sociálnej politike štátu, ktorá smeruje stále viac a viac k zefektívneniu práce s rodinou. A to aj vtedy, keď sa javí, že inej cesty, ako umiestnenie dieťaťa do ústavnej výchovy, teda do detského domova, niet.

Možno budete mnohí namietat, že sa tak dialo, či sa deje. Nie však dostatočne. Mnohé inštitucionálne zmeny, prenosy kompetencií – zo štátu na krajské úrady (dekoncentrácia), z krajských úradov na úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, to všetko je akoby strata času. Ale len zdanlivo. Je to strata v prospech zmeny, ktorá určite príde, keď budeme chcieť, ale musíme chcieť všetci. Myslím tým všetkých aktérov procesu – rodičia, deti, úrady...

Obdobie, ktoré je tiež nazývané obdobím implementácie zmien, ktoré sú obsiahnuté v novom zákone, bude obdobím zásadných zmien zameraných na výraznú podporu rodinnej formy náhradnej výchovy. Táto bude mať prednosť pred výchovnou starostlivosťou v ústavných zariadeniach. A tak sa fenomén výchovy dostáva na prvé miesto pred ostatné prvky transformácie starostlivosti v detských domovoch. Ale nielen v detských domovoch.

Kvalitnú výchovu bez kvalitného ľudského potenciálu asi nedosiahneme. (Samá kvalita! Akoby išlo o výrobok či tovar.) Ved aj každý proces možno hodnotiť na základe istých kritérií, indikátorov, štandardov. Proces je nevyhnutné dopracovať, i keď základy sú načrtnuté. Či to bude počet návratov detí do pôvodnej rodiny, či umiestnenie do náhradnej rodiny, bude asi jedno. Len aby dieťa vyrastalo v rodine, a nie v ústavnom zariadení. Tam totiž stratí veľmi rýchlo schopnosti vedúce k samostatnosti a uvedomeniu si zodpovednosti za mnohé veci a situácie v živote.

V súčasnosti už takmer všetky detské domovy prešli, resp. prechádzajú poslednou etapou transformačného procesu. Proces, ktorý bol sprevádzaný prejavmi a hodnoteniami v pozitívnom, ale aj v negatívnom smere. Proces, ktorý mal a ešte stále má za cieľ zmenu zariadení z internátneho na rodinný typ. Aj dnes totiž v niektorých detských domovoch nesmerujú výchovné metódy k dostatočnej samostatnosti, k získavaniu návykov či zručností, ktoré majú byť mostom pre domovákov pri zaradení sa, či skôr vhpnutí do tvrdej reality skutočného života. A tu sme pri veľkom a zatiaľ málo riešenom probléme. Ako a čo ponúknuť dospelému dieťaťu, napr. v oblasti bývania? Mestá a obce nemajú dostatok sociálnych bytov či ubytovní pre znevýhodnené skupiny, medzi ktoré takéto dospelé deti patria. A preto je nevyhnu-

té pripraviť zo strany štátu, samozrejme, v spolupráci so samosprávou také opatrenie, aby sa nezvyšovali počty tejto cieľovej skupiny a nepremieňali sa na skupinu bezdomovcov. Aj preto sa na MPSVaR prijal plánovací dokument – akčný plán na zabezpečenie ochrany ohrozených detí na roky 2005 – 2006. Východiská, ktoré sa pri spracovávaní uvedeného dokumentu použili, potvrdzujú, že vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bude mať predovšetkým **prevenčný charakter**, tzn., že pre poskytnutie pomoci deťom a ich rodinám a uplatňovanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately nie je podmienka existencie krízovej situácie v rodine. Deťom a ich rodičom musí byť poskytnutá pomoc pri predchádzaní situáciám, ktoré sú pre rodinu neúnosné a vznikajú z nich krízy, ale tiež pri ich riešení.

Ďalšou prioritou bude uplatňovanie opatrení **sanovať rodinné prostredie** dieťaťa tak, aby mohlo dieťa zotrvať v prirodzenom rodinnom prostredí, a ak dieťa nemôže byť vychovávané vo vlastnej rodine, zamerať opatrenia na odstránenie dôvodov, pre ktoré bolo dieťa vyňaté z rodiny. **Náhradná starostlivosť má len dočasný charakter, náhradná osobná sta-**

rostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou a popri základnej úlohe v tejto oblasti je cieľom zabezpečiť dieťaťu čo najvhodnejšie náhradné rodinné prostredie. S náročnými opatreniami sa budú musieť vysporiadať všetky úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a najmä ich časti zaoberajúce sa sociálnoprávnu ochranou a centrá poradenstvo-psycho-logických služieb, ktoré budú včlenené do tejto časti vykonávacej štátnej správy. Bez informačno-propagačnej kampane, či osvetovej zameranej na motivovanie a podporu záujmu verejnosti o náhradnú rodinnú starostlivosť, ako aj o pestúnsku starostlivosť a osvojenie, sa však asi radikálne stav v oblasti náhradnej starostlivosti o dieťa nezmení.

Na zmenu je ale vždy čas, i keď sa niekomu zdá, že sme ho už premeškali. Som presvedčená, že disponujeme dostatočným ľudským kapitálom, len sa mi zdá, že ho nevyužívame v plnej miere. Nie som si istá, či nám pomôže zriadenie špecifického inštitútu, ktorý sa bude zaoberať výlučne problematikou ochrany práv detí. Inštitúcií máme dosť, len chýba vôľa ich skoordinať. Sociálna politika je zrkadlom spoločnosti. Akú poskytujeme, záleží od vyspelosti demokracie, teda aj od nás všetkých. Želám preto všetkým aktérom tohto neľahkého reformného procesu veľa chcenia, dobrých nápadov a veľa dobrých partnerov.

OLGA REPTOVÁ,

poradkyňa ministra PSVaR
pre oblasť sociálnej pomoci

Prezident podpísal zákon o sociálnoprávnej ochrane detí

BRATISLAVA 17. JÚNA (TASR) – Prezident Ivan Gašparovič podpísal zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately. TASR o tom dnes informovala Margita Ivaničková z tlačového oddelenia Kancelárie prezidenta SR. Zákon, ktorý schválili poslanci v máji, predpokladá transformáciu detských domovov internátneho typu na samostatné rodinné bunky pre približne desať detí. Cieľom právnej normy je znížiť nutnosť vynímania detí z rodín a ich umiestňovania v detských domovoch či krízových centrách a zabezpečiť rýchle navrátenie detí do prirodzeného rodinného prostredia v prípade, že boli z rodiny vyňaté. Zvýšil sa príspevok na bývanie – rodinám o 250 korún a jednotlivcom o 150 korún. Celkový príspevok na bývanie pre rodinu by tak v roku 2005 mal byť 1 920 korún a pre jednotlivca 1 130 korún. Menia sa výšky príspevkov na dosiahnutie "účelu ústavnej starostlivosti a na uľahčenie osamostatnenia sa mladého dospelého". Úprava tiež umožňuje mladému dospelému zotrvať v sociálnej starostlivosti až do jeho osamostatnenia. Zvýši sa aj vreckové a zavedie sa udeľovanie vecných darov pri príležitosti významných sviatkov. Zákon tiež určuje počet detí v profesionálnej rodine. Na jedného zamestnanca detského domova by mali pripadať tri deti alebo šesť detí v prípade, ak v detskom domove pracujú manželia. Zákon upravuje aj podmienky adopcie detí do iných krajín. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí zostalo zachované. Zákon nadobudne účinnosť 1. septembra 2005, s výnimkou dvoch paragrafov týkajúcich sa možnosti poskytnúť finančný príspevok zo strany VÚC opatrovateľom. Tie by mali platiť od 1. januára 2006.

VÝROK HEMIN- GWAYA	opäť	2. časť tajničky	štvorček (typ.)	herec v pantomíme	pomôcky: alma, em, makak, manty	štep	vydlabá- vaj	bočná strana	rímskych 4	predajne liekov	odymia		literárna úvaha	3. časť tajničky	sťahovať z kože
požijem ako potravu					úderom oddello							túz			
tichí					začiatok tajničky liehovina z ryže							park podal			
cito- slovce údivu			druh opice karhám						voľakade sú v ohni						
stárie				opak vrece				odha- dujme morské ryby							
oznamuj							trápil trosky						značka erbia dal do obalu		
	štát v Ázii diera					mesto v Bulhar- sku vyhrávala						žrde na vozoch krajec			
onakým spôso- bom					valí pred sebou dopravné linky						obeta osolená				
častica				druh zmenky hmota stromov						breh zamúti					davy
skratka výpoč- tovej techniky			šarkany ženské meno						druh pretekov nešťastie						
kombi- nézy								naše mesto ošatila							
sťahova- cí záves							liečivá bylina premena					preš neveľká			
	kričí opracuj					preko- nám rojko							osobné zámeno Katarína (dom.)		
oblok					odvážni vlastná psovi							vzťahné zámeno búrkový úkaz			šialen- stvo
Bulhar- ská tlačová agentúra				týčila sa symetrála						tenká kožka predložka					
MPZ áut Rumun- ska			osť (nár.) kraje						látam nájom						
pokro- pila								plošné miery tebe patriaci				vetná spojka organiz- mus			
samec kravy				spojka indická tanečnica			pokuta smeroval						dobře nerast obsahu- júci kov		
	osobné zámeno poradie	značka rádia			osobitne dvoj- hláska					kriak zahrote- ný kus dreva				polovina	latinský pozdrav
kyprili pôdu						hoblica EČV N. Zámkov						zväčšo- vacie sklo predložka			
koniec tajničky															
vedúca myšlien- ka					liatim spojilo							spojka			

Tajnička – máj 2005: Pravdivé slová sa často podobajú svojim protikladom

Časopis Sociálna politika a zamestnanosť si dáva za úlohu poskytovať svojim čitateľom rady a riešenia situácií, ktoré sa v živote bežného občana vyskytnú. Chceme túto úlohu robiť čo najlepšie, preto budeme pripravovať poradňu, v ktorej nájdete otázky konkrétnych ľudí na konkrétne problémy. Veríme, že poskytnú čitateľom inšpiráciu pri riešení ich problémov.

? Ak žiadateľka podá žiadosť o náhradné výživné v mesiaci marec 2005, povinný po podaní žiadosti (taktiež v marci) uhradí výživné v plnej výške za jeden kalendárny mesiac, je potrebné ihneď zastaviť konanie, alebo je potrebné konanie pokračovať, keďže žiadateľka požiadala aj o vyplatenie náhradného výživného za tri predchádzajúce mesiace?

? Ako má postupovať po 1. júli 2005 matka, ktorej materské je nižšie ako rodičovský príspevok?

Na základe potvrdenia zo Sociálnej poisťovne požiadala o jeho dorovnanie do výšky rodičovského príspevku na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny podľa miesta trvalého bydliska.

Ing. Mgr. JARMILA FEKETOVÁ
Odbor štátnych sociálnych dávok

Otázky a odpovede

Jednou zo základných podmienok nároku na priznanie náhradného výživného je neplatenie výživného v plnej výške povinnou osobou v lehote a spôsobom tak, ako je upravená splatnosť jednotlivých splátok výživného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou, najmenej za tri po sebe nasledujúce mesiace.

V prípade, ak povinná osoba v mesiaci marec zaplatila výživné v plnej výške, podmienka nie je splnená. Podľa § 7 ods. 2 zákona o náhradnom výživnom, ak povinná osoba na výzvu v uvedenej lehote preukáže zaplatenie výživného vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu alebo vo výške súdom schválenej dohody, príslušný orgán konanie o poskytnutie náhradného výživného zastaví. V konaní nie je možné pokračovať.

Ing. LADA DĚČIOVÁ
Odbor pomoci v hmotnej núdzi

? Ako má postupovať po 1. júli 2005 rodič, ktorý poberá rodičovský príspevok vo výške 4 110 Sk?

Rodič sa môže rozhodnúť, či pôjde pracovať a zabezpečí riadnu dennú starostlivosť o dieťa, alebo sa naďalej bude o dieťa osobne starať, na výšku príspevku to nebude mať vplyv. Ak by rodič dal dieťa do zariadenia (škôlky), spadajúceho do siete ministerstva školstva, nárok na rodičovský príspevok stráca.

Jasle nie sú zaradené do siete škôl a školských zariadení ministerstva školstva, takže príspevok týmto rodičom patrí.

Ing. Mgr. JARMILA FEKETOVÁ
Odbor štátnych sociálnych dávok

? Ako má postupovať po 1. júli 2005 rodič, ktorý poberá znížený rodičovský príspevok vo výške 1 300 Sk?

Tomuto rodičovi začne po 1. júli 2005 vyplácať úrad rodičovský príspevok v plnej výške 4 110 Sk. Prvýkrát dostane príspevok v auguste (vypláca sa mesiac pozadu). Rodič nemusí úradu priniesť žiadne potvrdenie, príspevok mu bude zvýšený automaticky.

Ing. Mgr. JARMILA FEKETOVÁ
Odbor štátnych sociálnych dávok

? Ako dopadla akcia Vietor? Malo to vôbec zmysel takto vystrašiť zamestnávateľov a zamestnancov?

V čase od 6. do 10. júna sa uskutočnila mimoriadna kontrolná akcia VIETOR 2 zameraná na odhaľovanie nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, priniesla nasledovné výsledky:

Inšpektori spolu s kontrolórmi úradov práce a ústredia skontrolovali 3 607 zamestnávateľských subjektov, v ktorých preverili 11 025 osôb. Z tohto počtu bolo 338 osôb zamestnaných nelegálne. Subjektom, ktoré tieto osoby zamestnávali, bolo navrhnuté udelenie sankcií vo výške 2 494 500,-Sk.

Tu sú niektoré zaujímavosti z tejto akcie:

- ▶ väčšina pokút bola navrhnutá vo výške 5.000,-Sk,
- ▶ úradom v Košiciach bola navrhnutá pokuta vo výške 150 000,-Sk subjektu, ktorý „načierno“ zamestnával 7 cudzích štátnych príslušníkov, tí boli vyhostení cudzineckou políciou,
- ▶ najnižšia pokuta navrhnutá pre zamestnanca bola vo výške 500 Sk

▶ najvyššia pokuta navrhnutá pre zamestnanca bola vo výške 3 000,-Sk
Z celkového počtu zisteného nelegálneho zamestnávania uviedli jednotlivé úrady najčastejší výskyt v týchto odvetviach:

- ▶ reštauračné a pohostinské služby 40% úradov
- ▶ ostatné služby 34% úradov
- ▶ drevospracujúci priemysel a lesné hospodárstvo 10% úradov
- ▶ stavebníctvo 7% úradov
- ▶ iné (agentúry, spracovanie mäsa, obuv, priemysel) 7% úradov
- ▶ poľnohospodárstvo 2% úradov

Záverečné hodnotenie kontrolnej akcie VIETOR 2 – Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny vo väčšine prípadov konštatujú, že zamestnávateľia zodpovednejšie pristupujú k povinnosti nahlasovať zamestnancov do Sociálnej poisťovne. Z celkového počtu 46 úradov až 15 úradov práce počas akcie nezistilo nelegálnu prácu ani nelegálne zamestnávanie. Túto skutočnosť možno pripísať najmä predchádzajúcim akciám podobného charakteru.

IGOR KŇAZOVICKÝ
Odbor mediálny a informačný ÚPSVaR

? Majú úrady práce tlmočníka pre potreby ľudí, ktorí sa zamestnávajú pomocou EURES alebo úradu práce v zahraničí?

Úrady práce sociálnych vecí a rodiny na Slovensku nemajú tlmočnickov a neposkytujú ani prekladateľské služby. EURES poradcovia alebo EURES asistenti ovládajú jeden zo svetových jazykov, ale nie je ich povinnosťou prekladať dokumenty záujemcom o prácu v EÚ, či už pracovné zmluvy alebo iné dokumenty v slovenskom jazyku.

Mgr. VANDA GRÓFOVÁ
EURES

? Plánujem ďalšiu pracovnú cestu do zahraničia, čo všetko mam pred vycestovaním urobiť?

Pri vašej ďalšej pracovnej ceste by som vám odporučila, aby ste sa dostatočne informovali, čo všetko je potrebné spraviť pred odchodom do krajiny EÚ/EHP u EURES poradcov, alebo EURES asistentov na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. Odporúčam vám našu webovú stránku siete EURES – www.eures.sk, je tu sekcia Životné a pracovné podmienky v jednotlivých krajinách EÚ/EHP, kde nájdete množstvo užitočných a praktických informácií.

Mgr. VANDA GRÓFOVÁ
EURES

V roku 1929 bol Alicou, dcérou prezidenta Masaryka, založený v Bernolákove sirotinec. V súčasnosti je to DD internátneho typu s postupným prechodom na rodinný typ. 60 detí tu žije v šiestich skupinách po 10 detí. Každá skupina vytvára rodinnú bunku so svojou obývačkou, kuchynkou a kúpeľňou s práčkou. „Snažíme sa o to, aby sa naše deti naučili samostatnosti a boli dobre pripravené do života,“ povedal riaditeľ Detského domova Nádej Mgr. JÁN KUZÁR.

Detský domov NÁDEJ v Bernolákove

|| Detský domov Nádej sa stal domovom pre mnohé deti.

|| Máme už 75 rokov, a predsa sme stále mladší a mladší...

|| Škoda, že takáto oslava narodenín nebýva každý deň.

|| Varí vám to? Nám áno a musel to uznať aj moderátor.

|| Na tomto útulnom dvore sa hráme, oddychujeme aj upevňujeme svoje zdravie pri športe.

|| Žijeme spolu, a predsa má každý z nás kútik, ktorý je iba jeho.

Slovensko celkovo

Územie	Ku koncu sledovaného mesiaca v %	Ku koncu predchádz. mesiaca v %
SLOVENSKO	11,33	11,87

Poradie krajov

Územie	Ku koncu sledovaného mesiaca v %	Ku koncu predchádz. mesiaca v %
Košický kraj	17,79	18,37
Banskobystrický kraj	17,64	18,32
Prešovský kraj	15,70	16,47
Nitriansky kraj	11,93	12,39
Žilinský kraj	8,89	9,56
Trnavský kraj	7,49	7,92
Trenčiansky kraj	6,55	6,98
Bratislavský kraj	2,61	2,82

Poradie okresov

Por.	Územie	Ku koncu sledovaného mesiaca v %	Ku koncu predchádzaj. mesiaca v %	Zmena poradia
1	Rimavská Sobota	28,31	28,75	•
2	Revúca	27,69	27,96	•
3	Trebišov	24,79	25,08	-3
4	Veľký Krtíš	24,74	25,99	1
5	Rožňava	24,58	25,34	•
6	Kežmarok	24,16	25,60	2
7	Sobrance	22,29	22,62	•
8	Košice – okolie	21,57	22,35	•
9	Poltár	20,94	22,27	•
10	Sabinov	20,74	21,75	•
11	Lučenec	19,86	20,86	•
12	Žarnovica	19,53	20,57	•
13	Gelnica	19,52	20,00	•
14	Michalovce	19,02	19,35	•
15	Medzilaborce	17,98	19,00	•
16	Vranov nad Topľou	17,74	18,50	•
17	Krupina	17,67	18,17	•
18	Banská Štiavnica	16,80	17,36	-1
19	Svidník	16,62	16,90	-2
20	Spišská Nová Ves	16,50	17,78	2
21	Stropkov	16,36	17,25	1
22	Detva	16,03	16,81	•
23	Levoča	15,77	16,52	•
24	Žiar nad Hronom	15,49	15,88	-3
25	Levice	15,40	15,87	-3
26	Bardejov	15,17	16,00	•
27	Snina	15,14	16,28	3
28	Prešov	15,00	15,53	-1
29	Brezno	14,47	16,02	4
30	Nové Zámky	12,92	13,58	•
31	Šaľa	12,76	13,01	-2
32	Zlaté Moravce	12,55	13,43	1
33	Humenné	12,38	13,23	1
34	Poprad	12,19	12,78	-1
35	Turčianske Teplice	11,92	12,87	1
36	Kysucké Nové Mesto	11,52	12,31	-1
37	Dolný Kubín	11,40	12,41	1
38	Komárno	10,92	11,47	-1
39	Partizánske	10,86	11,61	1
40	Košice II	10,56	11,20	•

Por.	Územie	Ku koncu sledovaného mesiaca v %	Ku koncu predchádzaj. mesiaca v %	Zmena poradia
41	Zvolen	10,48	10,82	-1
42	Košice I	10,32	10,72	-4
43	Stará Ľubovňa	10,31	11,00	2
44	Košice III	10,02	10,53	-3
45	Ružomberok	9,98	10,77	1
46	Bytča	9,89	10,80	3
47	Topoľčany	9,80	10,53	-1
48	Nitra	9,73	9,79	-5
49	Tvrdošín	9,63	10,76	4
50	Martin	9,62	10,31	1
51	Hlohovec	9,54	10,05	1
52	Košice IV	9,52	9,86	1
53	Čadca	9,16	9,83	1
54	Dunajská Streda	8,94	9,54	-1
55	Námestovo	8,77	9,64	1
56	Liptovský Mikuláš	8,59	9,33	•
57	Senica	8,44	8,77	•
58	Prievidza	8,35	8,52	-1
59	Bánovce nad Bebravou	8,14	8,67	1
60	Skalica	7,73	7,60	-2
61	Považská Bystrica	7,15	7,96	1
62	Banská Bystrica	7,07	7,26	-1
63	Galanta	7,06	7,75	2
64	Nové Mesto nad Váhom	6,47	7,01	•
65	Myjava	6,35	6,69	•
66	Žilina	6,16	6,42	•
67	Trnava	6,00	6,39	•
68	Piešťany	5,97	6,29	•
69	Púchov	4,78	5,24	•
70	Malacky	4,74	5,11	•
71	Ilava	4,06	4,47	•
72	Trenčín	3,85	4,17	•
73	Pezinok	3,29	3,76	•
74	Senec	2,81	3,27	•
75	Bratislava V	2,52	2,67	•
76	Bratislava I	2,22	2,42	•
77	Bratislava III	2,22	2,25	-1
78	Bratislava II	2,16	2,32	1
79	Bratislava IV	1,76	1,86	•

Zdroj: ÚPSVAR

*) V uplynulom období vykazované ako miera disponibilných evidovaných nezamestnaných.